

NRO 14120 Härön-Breviks kile – Tjörns kommun Område av riksintresse för naturvård
Område av riksintresse för naturvård i O län. Områdesnummer: NRO14120 **Områdesnamn:**
Härön – Breviks Kile **Kommun:** Tjörn **Kartblad:** 07A NO, 07B NV **Area:** 3230 ha, varav 1470 ha
land och 1760 ha vatten **Naturgeografisk region:** 15 d Ljungheds- och kustskogsområden längs
svenska västkusten **Kust/havsregion:** Region I. Skagerrak **Regionindelning för sjöar och**
vattendrag: Huvudavrinningsområde 108/109 **Agrara kulturlandskapsregioner:** 7, Bohuslänska
kustbygden **Landskapsform:** Sprickdalslandskap **Riksvärde Landskapstyp Naturtyp**
Vegetationstyp Arter Geologi Våtmarkslandskap Odlingslandskap Marin strandäng Marin submers
vegetation Havsstrandäng Flora Fauna Ädellövskog

Värdeomdöme: *Odlingslandskap:* Härön kännetecknas av ett småskaligt kustjordbruk med lång kontinuitet. Av representativa ängar och naturbetesmarker finner man här hackslättermark, annan öppen äng, havsstrandäng och annan öppen utmark (Härön 19- 61). Här återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter. På ön finns också gott om artrika maritima lövsånar av stort värde för insektslivet. Vid Breviks kile finns ett representativt odlingslandskap (Toftö m. fl.) i kustbygd med naturbetesmarker som utgörs av havsstrandäng, öppen hagmark, buskrik utmark, annan öppen utmark och ljunghed. Här återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter. Lokalerna är Toftö, Breviks kile, Säby ö, Säby kile och Pilane. 216 Havsstrandängarna är synnerligen viktiga häcknings-, rast- och vinterlokaler för vadare och sjöfågel och i det avseendet en av länets främsta lokaler. Området är dessutom värdefullt som reproduktions- och yngelplats för fisk. Vid Kaurö i objektets norra del finns viktiga fågelskär med bl. a. häckande labb. *Lövskog:* I objektets norra del finns stora arealer värdefull ädellövskog där ek i de flesta fall är dominant. Flera av bestånden är belägna på kalkpåverkade jordar och hyser en rik lundflora. Förekomst av brynmiljöer och närheten till hävdade gräsmarker och andra öppna örtrika marker gör att här även finns lämpliga betingelser för ett rikt insektsliv. *Marina värden:* Kunskapen om de marina värdena är dålig. Området behöver inventeras. **Huvudkriterier:** Områden med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter (C), Områden med mycket rik flora och fauna (D). **Stödkriterier:** Storlek, Mångformighet, Kontinuitet, Representativitet, Nyckelområde, Funktion – betydelse för flora och fauna. **Förutsättningar för bevarande:** En god vattenkvalitet upprätthålls med avseende på eutrofierande ämnen. Strändernas opåverkade karaktär bibehålls. Värdefulla kulturmarker hålls i hävd. Värdefulla ädellövskogar får utvecklas fritt eller ingå i beteshävd. Reproduktionsområden för fisk samt områden av betydelse för häckande och flyttande sjöfåglar och vadare skyddas mot fysiska ingrepp och störningar. Områdets värden kan påverkas negativt av: – exploatering av stränder för bebyggelse m.m. – utsläpp från tätorter – närsaltsbelastning från omgivande jordbruk och vattendrag – påslag av olja – anläggning av hamnar, bryggor eller pirar; bojfortöjning – sjöfart (olyckor) – muddring, – utfyllnad, dumpning, avfallsdeponering – vindkraftverk, kraftledningar, kommunikationsmaster – framdragning av rör eller ledning i vattnet eller på botten – fiskodling – nedlagd jordbruksdrift – avverkningar – förändring av miljöstödens inriktning – friluftsliv/turism – orenade avloppsutsläpp – väganläggningar, broar, hamnanläggningar **Säkerställande och internationell status:** Naturrereservaten Härön, Toftenäs och Breviks kile utgör en stor del av området. Strandskydd omfattar större delen av området. Området berörs av Natura-2000 områden (fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet). *Odlingslandskap:* Härön ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt O1901 (NR), 19-61(NR)) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och 217 kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 19-07). Säby kile och Breviks kile ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt O1902 (NR, NVO), 19-27 (NVO), 19-30 (NR), 19-73 (NVO), 19-75 (NR, NVO), 19-79 (NVO) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 19-08). **Områdets huvuddrag:** *Odlingslandskap:* **Härön** utgör ett karaktäristiskt sprickdalslandskap där de högre partierna mellan sprickorna ligger på

nästan samma nivå över hela ön. Berggrunden byggs upp främst av migmatit. På norra delen av ön är berggrunden genombruten av stråk av amfibolit orienterade i samma nord-sydliga riktning som huvudsprickdalarna. Knappheten på lösa avlagringar är karaktäristisk för ön. Endast i de lägre, mindre exponerade partierna finns ett sammanhängande men tunt jordtäckte av marina sediment, ställvis med rik skalinblandning. Många smärre vattensamlingar fyller ut de djupare partierna. Odlingslandskapet karaktäriseras av en genuin och småskalig odlingsmiljö av äldre karaktär. De representativa naturbetesmarkerna och ängarna har en mosaik av vegetationstyper, t.ex. gräslågstarräng och hållmarkstorräng. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som slankstarr, jungfru Marie nycklar, kattfot, svinrot och knölsmörlomma. **Säby kile – Breviks kile:** De båda kilarna är belägna på västsidan av Tjörn och utgör den nordostliga delen av en större havsvik med närliggande ö- och landområden. Området utgör en förnämlig exponent för ett sydbohuslänskt kustlandskap med, förutom den rent marina miljön, olika typer av stränder, randlövsskogar, bergklackar, hållmarker etc. Stora delar av landområdet upptas av betesmarker, vilket har skapat det strandnära kulturlandskapet. Representativt odlingslandskap (Toftö m.fl.) i kustbygd med betesöar med lång kontinuitet. Naturbetesmarkerna som utgörs av öppen hagmark, havsstrandäng, buskrik utmark, annan öppen utmark och ljunghed har vegetationstyper som fårsvingeltorräng, salttågäng, rödvensfriskäng och ljunghed. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som darrgräs, kattfot, svinrot, ängsstarr och loppstarr. Lokalerna är Toftö, Breviks kile, Säby ö, Säby kile och Pilane. Vattenområdena karaktäriseras av mjukbottnar med bottenvegetation av främst natingarter och alger. Djupet överstiger vid Säby och Breviks kilar endast undantagsvis en meter. Dessa betingelser tillsammans med områdets läge har givit upphov till synnerligen värdefulla dels reproduktions- och yngelplatser för åtskilliga fiskarter och dels häcknings- och rastplatser för sjöfågel och vadare. Undersökningar har bekräftat de rika produktionsbottnarna där speciellt plattfiskyngel är rikligt företrädda. I den inre delen av Säby kile mynnar Mabäcken och Säby å vilka är rika på havsöring. Likaledes har ornitologiska studier visat att framför allt Breviks kile utgör en av de förnämligaste rastplatserna för vadare och sjöfågel i länet, vad artantal beträffar fullt jämförbar med Kungsbackafjordens vadarlokaler. På de grunda näringsrika lerbottnarna domineras vegetationen av sådana alg- och kärlväxter som är av betydelse för simänder och svanar. De långgrundna stränderna uppvisar ett ställvis brett band av glasört längst ut mot vattnet och sedan bälten av mållväxter, halvgräs och gräs, en vegetation varav åtskilliga arter tjänar som föda för de skaror av fågel som uppehåller sig där. **Anmärkingar:** De marina värdena behöver uppdateras, inventeringsbehov!

Referenser: Appelqvist, T. 1998. Värdefulla våtmarker i Göteborgs och Bohuslän. Länsstyrelsen. Manus. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, 1995. Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 1995:21. Göteborg. 218 Hultengren, S. 1989. Ängs- och hagmarker i Tjörns kommun. Länsstyrelsen 1989:3. Göteborg. Johansson, O, Blomqvist D & Pehrsson, O. 1997. Värdefulla rast- och övervintringsområden för sjöfåglar på Västkusten. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1997:4. Naturvårdsverket, 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm. Åhlund, M. 1996. Kustfågelfaunan i Göteborgs och Bohus län – beståndsutveckling och effekter av fågelskyddsområden. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1996:9.